cermat

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5

C5PAD23C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Jméno a příjmení

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Základní informace k zadání zkoušky

- **Časový limit** pro řešení didaktického testu **je uveden na záznamovém archu**.
- U každé úlohy je uveden maximální počet bodů.
- Za neuvedené řešení úlohy či za nesprávné řešení úlohy jako celku **se neudělují záporné body**.
- **Odpovědi pište do záznamového archu.** Při zápisu použijte **modře nebo černě** píšící propisovací tužku, která píše **dostatečně silně a nepřerušovaně**. Poznámky si můžete dělat do testového sešitu, nebudou však předmětem hodnocení.
- **Nejednoznačný nebo nečitelný zápis odpovědi bude považován za chybné řešení.**

Pokyny k úlohám s nabídkou odpovědí

- U všech úloh/podúloh **je právě jedna odpověď správná**.
- Odpověď na úlohu/podúlohu zřetelně zakřížkujte v záznamovém archu podle obrázku.

	A	B	C	D
4	☐	☐	☒	☐

- Pokud budete chtít svou odpověď opravit, pečlivě zabarvěte původně zakřížkovaný čtvereček a zakřížkujte nový čtvereček.

	A	B	C	D
4	☒	☐	■	☐

- Jakýkoliv jiný způsob záznamu odpovědí a jejich oprav bude považován za nesprávnou odpověď.

Pokyny k úlohám bez nabídky odpovědí

- Odpověď **zapište čitelně** do vyznačeného bílého pole. Povoleno je psací i tiskací písmo a číslice. Při psaní rozlišujte **velká a malá písmena**.

12

- Pokud budete chtít tuto odpověď opravit, původní odpověď přeškrtněte a novou odpověď zapište do stejného pole.
- Za chybu se považuje jak jakákoli nesprávná, tak chybějící správná dílčí odpověď. Maximální dosažitelné bodové hodnocení za úlohu se sníží o započítané chyby.

TESTOVÝ SEŠIT NEOTVÍREJTE, POČKEJTE NA POKYN!

Předmětem autorských práv Centra pro zjišťování výsledků vzdělávání

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–3

Hloupé holky netopýry
mají často za upíry
a hraběte Drákulu
za hodného bambulu.

Ale to se strašně pletou!
Tamhleten stín za roletou,
to je **upír** Drákula!

Jak to žádá tradice –
navoněný levandulí
už se chystá za Vendulí
Novákovou z 3. C.

Nakroutí si zplihlé kníry,
vyděsí dva netopýry
a pak nechá za vraty
hrad i celé Karpaty.

Letí v plášti mezi mraky,
cení zuby – **upířáky**
a ve svitu měsíce
navoněný levandulí
skočí oknem za Vendulí
Novákovou z 3. C.

Jenže neví Drákula,
jak chytrá je Vendula!

Ta, než vleze pod deku,
schroupá kilo česneku.
Ví, že platí na upíry
jen česnek či prošlé sýry,
že ta vůně (pardon, smrad)
zažene je do Karpat.

Proto jezte česnek denně,
ať Drákula zaručeně
ze své hradní světnice
navoněný levandulí
nevrátí se za Vendulí
Novákovou z 3. C.

(*P. Šrut, Hrabě Drákula a Nováková z 3. C, upraveno*)

1 bod

1 Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?

A) Vendula Nováková si je vědoma toho, že upíry zapudí kromě česneku i prošlé sýry.

B) Před setkáním s hrabětem Drákulou považovala Vendula Nováková upíry za dobráky.

C) Na noční výpravu za Vendulou Novákovou se hrabě Drákula vydal v doprovodu dvou netopýrů.

D) Hrabě Drákula se vždy za úplňku navoní levandulí, aby svým zápachem nevaroval vyhlédnutou oběť.

1 bod

2 Které z následujících tvrzení o slovech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

A) Jde o slova příbuzná s totožným významem: slovo *upír* v textu označuje totéž co slovo *upířák*.

B) Jde o slova příbuzná s různým významem: slovo *upír* v textu označuje něco jiného než slovo *upířák*.

C) Tato slova nejsou příbuzná, mají však totožný význam: slovo *upír* v textu označuje totéž co slovo *upířák*.

D) Tato slova nejsou příbuzná, zároveň mají i různý význam: slovo *upír* v textu označuje něco jiného než slovo *upířák*.

1 bod

3 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

A) Tento text, jehož cílem je zejména pobavit čtenáře, je próza.

B) Tento text, jehož cílem je zejména pobavit čtenáře, je poezie.

C) Jde o prózu, která nikoho nepobaví, ale naopak každého čtenáře vystraší.

D) Jde o poezii, která nikoho nepobaví, ale naopak každého čtenáře vystraší.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 4

Petr se Janě před celou třídou posmíval, že má nemoderní mobil a nosí hnusné oblečení, a pak se divil, když mu řekla, že se chová jako blbec. Zkrátka *****.

1 bod

4 Která z následujících možností obsahuje ustálené slovní spojení vystihující situaci ve výchozím textu, a patří tedy na vynechané místo (*****) v textu?

A) na děravý pytel nová záplata
B) na hrubý pytel hrubá záplata
C) na hrubý pytel jemná záplata
D) na děravý pytel děravá záplata

---

max. 2 body

5 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

		A	N
5.1	Spoluviníka toho zločinného spiknutí zřejmě nikdo neodhalí.	☐	☐
5.2	Vjezd do areálu výstaviště se nachází hned za kameným mostem.	☐	☐
5.3	V tomto patře jsou kanceláře s výhledem do ulice a nezbitné zázemí.	☐	☐
5.4	Své úspory vynaložil na vybudování záchranné stanice pro zvířata v nouzi.	☐	☐

---

max. 3 body

6 Přiřaďte k jednotlivým souvětím (6.1–6.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

6.1 Jeho bývalí spolužáci, který pozval na oslavu, dorazej až za hodinu. ____
6.2 Měli byste přijet k nám na chalupu, s rodičema se na vás moc těšíme. ____
6.3 Žádný vozidlo se k nim nedostalo, cesta totiž byla v obouch směrech zavřená. ____

A) V nespisovném tvaru je užito pouze první podtržené slovo.
B) V nespisovném tvaru je užito pouze třetí podtržené slovo.
C) V nespisovném tvaru jsou užita celkem dvě podtržená slova, a to první a druhé.
D) V nespisovném tvaru jsou užita celkem dvě podtržená slova, a to první a třetí.
E) V nespisovném tvaru jsou užita celkem dvě podtržená slova, a to druhé a třetí.

---

max. 2 body

7 Vypište z každé z následujících vět (7.1 a 7.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

7.1 Mezi zdánlivě obyčejnými předměty se při troše štěstí objeví i vzácné kousky.

7.2 Loňské silné deště a s nimi související záplavy zničily většinu zemědělské úrody.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–12

Vážky patří k nejnápadnějším zástupcům hmyzu v okolí vod nejen kvůli své velikosti, ale především kvůli své křehké kráse. Na Zemi se objevily v závěrečné fázi prvohor, a to zhruba před 300 miliony let. Jako jedni z prvních živočichů opustily vodní prostředí, dodnes jsou však na něm závislé – voda je pro jejich vývoj nepostradatelná.

Dospělé vážky jsou krásně zbarvené, mají štíhlé protáhlé tělo a dva páry křídel (největší rozpětí křídel je kolem 19 cm). Jejich schopnosti je řadí k nejdokonalejším letcům z hmyzí říše. Umí letět kolmo nahoru i dolů a na krátkou vzdálenost dovedou vyvinout rychlost větší, než kdy během závodů zvládl nejrychlejší muž světa Usain Bolt.

Vážky mají dvě velké složené oči (složené oko je tvořeno tisíci maličkých oček), pomocí **nichž** si jako mozaiku skládají obraz toho, co vidí. Zrak je pro ně důležitým smyslem: nevidí sice příliš ostře, zato mají velké zorné pole a ve své blízkosti ZACHYTÍ sebemenší pohyb. Jsou to predátoři, tedy živočichové živící se dravým způsobem: kořist, jíž je v případě dospělých vážek létající hmyz, uloví a sežerou. Vážky nelítostně pronásledují svou oběť, zpravidla ji dostihnou za pár sekund. Polapený hmyz poté nohama přitáhnou rovnou ke kusadlům.

Vážkám se kdysi dávaly různé přezdívky – třeba Evropané **je** nazývali ďáblovými létajícími jehlami a strašili jimi zlobivé děti. Asie naopak ve vážkách vždy viděla symbol krásy, štěstí a odvahy. Například ve Vietnamu je vážka tradičně spojována s úspěchem a její dokonale vyvážené modely si mohou turisté zakoupit v mnoha zdejších obchodech se suvenýry.

(*www.national-geographic.cz; www.abicko.cz, upraveno*)

max. 2 body

8 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
8.1	Maximální délka jednoho křídla dospělé vážky je 19 cm.	☐	☐
8.2	Závěrečná fáze prvohor trvala na Zemi přibližně 300 milionů let.	☐	☐
8.3	Predátoři jsou živočichové, kteří se živí výhradně lovem létajícího hmyzu.	☐	☐
8.4	Ve Vietnamu se vážky tradičně loví za účelem jejich prodeje v obchodech.	☐	☐

1 bod

9 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Tvar *zachytí* je ve výchozím textu zapsán velkými písmeny.)

A) Tvar *zachytí* je jak ve výchozím textu, tak v jakémkoli jiném textu vždy tvarem množného čísla.

B) Tvar *zachytí* je jak ve výchozím textu, tak v jakémkoli jiném textu vždy tvarem jednotného čísla.

C) Tvar *zachytí* je ve výchozím textu tvarem jednotného čísla, ale v jiném textu může být tvarem množného čísla.

D) Tvar *zachytí* je ve výchozím textu tvarem množného čísla, ale v jiném textu může být tvarem jednotného čísla.

1 bod

10 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu podtržena.)

A) Slovo *krokem* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *během*.

B) Slovo *nedoženou* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *dostihnou*.

C) Slovo *křivou* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *rovnou*.

D) Slovo *nebojácnosti* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *odvahy*.

1 bod

11 Které z následujících tvrzení o zájmenech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

A) Podstatné jméno *vážka* je zastupováno pouze zájmenem *je*.

B) Podstatné jméno *vážka* je zastupováno pouze zájmenem *nichž*.

C) Podstatné jméno *vážka* je zastupováno jak zájmenem *nichž*, tak zájmenem *je*.

D) Podstatné jméno *vážka* není zastupováno ani zájmenem *nichž*, ani zájmenem *je*.

1 bod

12 Ve které z následujících možností je významový vztah mezi slovy nejpodobnější vztahu mezi slovy ZRAK – SMYSL?

(Slova *zrak* a *smysl* posuzujte ve významu, který mají v úseku *zrak je pro ně důležitým smyslem*. Správná je pouze možnost, v níž pořadí slov odpovídá pořadí *zrak – smysl*.)

A) žár – oheň

B) stopky – čas

C) voda – kapalina

D) závaží – hmotnost

---

1 bod

13 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

A) Výměnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.

B) Výměnnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.

C) Výmněnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.

D) Výmněnnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

V takové situaci musíme stát při sobě.

max. 2 body

14 Napište smysluplnou větu o <u>čtyřech</u> slovech, v níž výraz STÁT bude jednoznačně jiným slovním druhem než ve výchozím textu.

Vzniklá věta musí obsahovat tvar *stát*, musí být gramaticky i pravopisně správná a musí obsahovat přísudek. Výraz *stát* nesmí být použit jako vlastní jméno.

3 body

15 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly.

A) „Myslel jsem, že budeš mít radost," podrážděně poznamenal táta a strčil bankovky do kapsy. „Kdo je ten doktor Fišer?" ozval jsem se.

B) „Který? Ten, co bydlí tamhle?" zeptala se máma a pohodila hlavou směrem ke kopci. „Ano, doktor Fišer," přitakal táta a dodal, „je to ovšem pouhá záloha."

C) Máma přijela domů po páté. Jen co se objevila v kuchyni, vyhrkla na tátu: „Co ti je?" Táta mlčky z kapsy vylovil balíček peněz a položil ho na stůl.

D) „Cože? Jaká záloha?" vyjekla máma. „Na rekonstrukci tělocvičny," řekl táta. Máma ale byla nedůvěřivá: „Odkdy se platí taková suma v hotovosti?"

E) „Co to je?" divila se máma a postavila tašky s nákupem na kuchyňskou linku. „Ohodnocení za poctivou práci," vysvětloval táta, „konečně mi aspoň nějaký zákazník zaplatil."

F) „Majitel toho záhadného domu na kopci. Maminka si myslí, že je to šílenec, protože se s nikým nebaví. A to, že mi dal takové peníze na ruku, ji v tom jen utvrdilo," odpověděl mi táta. Máma vrhla na tátu rozzuřený pohled.

(*P. Braunová, Dům doktora Fišera, upraveno*)

První část: _____

Druhá část: _____

Třetí část: _____

Čtvrtá část: _____

Pátá část: _____

Šestá část: _____

---

max. 2 body

16

16.1 Po tréninku půjdeme do parku.

Úsek podtržený ve výše uvedené větě jednoduché upravte tak, aby z věty vzniklo gramaticky správné souvětí obsahující dvě věty. Význam původní věty musí zůstat zachován.

16.2 Rozhodl jsem se, že napíšu román.

Úsek podtržený ve výše uvedeném souvětí upravte tak, aby ze souvětí vznikla gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 17

TEXT 1

ves	skluzavka	planeta
otužilec	věšák	náměstí
příručka	důsledek	hlupák
mýtina	knihkupectví	plavání
čistota	ložnice	kapesník

TEXT 2

Podstatná jména konkrétní označují osoby, zvířata, věci a místa (*slaboch, hmyz, stůl, pohoří* aj.).

Podstatná jména abstraktní označují např. vlastnosti, pocity, děje, stavy a vztahy (*trpělivost*, *smutek, stárnutí, bdělost, podmínka* aj.).

max. 3 body

17 Vypište z TEXTU 1 tři podstatná jména abstraktní.

Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Jelikož je Martin už od dětství vášnivý hokejový fanoušek, tatínek mu k narozeninám přichystal překvapení: koupil vstupenky na mezinárodní utkání. Martin se celý měsíc snažil vyzvýdat, jaký dárek dostane, rodiče se ale tvářili tajemně.

Konečně nastal ten dlouho očekávaný den. Po nástupu do tramvaje byl Martin přesvědčený, že jedou na obvyklou večeři do jeho oblíbené restaurace. Podezření začal mít až ve chvíli, kdy nevystoupili na známé zastávce, ale pokračovali do centra. Po příjezdu ke stadionu se Martin nevěřícně rozhlížel kolem sebe. Zástupy lidí se valily k hlavní bráně, čeština se tu mísila s jakýmsi cizím jazykem, kterému nerozumněl.

Utkání bylo nesmírně napínavé a atmosféra nadchla všechny přítomné. Pomyslnou třešničkou na dortu byla možnost získat od hráčů autogramy. Byl to ten nejůžasnější narozeninový dárek.

max. 4 body

18 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je PRAVOPISNĚ SPRÁVNĚ.

Podtržené výrazy jsou zapsány správně.

Slova zapište bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 19–23

TEXT 1

(**1**) Chyběla hodina do půlnoci a obě děti napjatě čekaly v pokoji 213. Alžběta se dívala do kukátka, zatímco Freddy listoval v černé knize. **Zčistajasna** ho něco napadlo: „Hele, není zvláštní, že kniha o šifrách zmiňuje i klíče, které odemykají jakési tajemství?"

Alžbětě se vybavila podivná písmena, která pro ni zůstávala hádankou, a tak požádala Freddyho: „Najdi tu stránku s těmi dvěma stříbrnými písmeny. Co asi znamenají?"

„Nevím, o čem mluvíš," odpověděl Freddy.

(**2**) „Ukážu ti to," řekla a natáhla se pro černou knihu. Jakmile do ní nahlédla, nevěřila svým očím. Uprostřed stránky totiž nyní bylo KLÍ. Alžběta zbledla: „Koukni na to stříbrně napsané KLÍ! Včera tady bylo jenom KL a předevčírem dopoledne jsem tady viděla jen jedno stříbrné písmeno."

Freddy ale zavrtěl hlavou. „Nic stříbrného tu není. Já vidím jen rok a jméno autora."

„Možná se musíš na ta písmena dívat z určitého úhlu!"

Freddy stránku pozorně zkoumal, nakonec ale pokrčil rameny: „Pořád nic."

(**3**) Najednou do pokoje **dolehly** kroky z chodby. Alžběta se vrátila ke kukátku. „Už jde Norbridge," špitla. Chvilku přemýšlela a pak řekla: „Počkáme deset minut a vyrazíme za ním do knihovny."

„Víš, už si nejsem jistý, že ho chci špehovat," zaváhal Freddy.

Alžběta se ale nedala **odbýt**: „Máme spolu dohodu. Tak pojď!"

Zakrátko se ocitli v chodbě, na jejímž konci byla knihovna. Freddy zašeptal: „Vážně si myslím, že bychom se měli vrátit."

„Nebuď strašpytel a důvěřuj našemu plánu. Nic jsme přece neponechali náhodě," řekla Alžběta, zastavila se přede dveřmi vedoucími do knihovny a vzala za kliku.

(**4**) Vtom se ozval tichý hlas: „Půlnoc – to je tedy dost zvláštní doba na návštěvu knihovny!" Alžběta leknutím **málem** zaječela. Přímo za ní stála Selena Hiemsová.

(*B. Guterson, Hotel Winterhouse, upraveno*)

TEXT 2

Součástí souvětí jsou různé věty, např. věty typu A nebo typu B.

Věta typu A je smysluplnou odpovědí na otázku, kterou pokládáme pomocí příslovcí *odkdy, dokdy, kdy*. Příklady: *Bude ho hledat, dokud ho nenajde*. (DOKDY ho bude hledat? → Dokud ho nenajde.); *Když se setmělo, šli spát.* (KDY šli spát? → Když se setmělo.)

Na **větu typu B** se **nelze** zeptat pomocí příslovcí *odkdy, dokdy, kdy*. Tato věta je totiž smysluplnou odpovědí na otázku, kterou pokládáme pomocí zájmen. Příklady: *Přinutil je, aby se usmířili*. (K ČEMU je přinutil? → Aby se usmířili.); *Zda Eva nakonec přijde, vůbec netušil.* (CO vůbec netušil? → Zda Eva nakonec přijde.)

max. 2 body

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

		A	N
19.1	Alžběta vypočítala, že cesta z pokoje 213 do knihovny trvá přesně deset minut.	☐	☐
19.2	Na rozdíl od Alžběty znal Freddy nejen jméno autora záhadné knihy, ale i rok jeho narození.	☐	☐
19.3	Freddy začal listovat v knize, aby pomocí šifer v ní obsažených vyřešil jednu Alžbětinu hádanku.	☐	☐
19.4	Alespoň chvilku se Alžběta nacházela mezi dveřmi vedoucími do knihovny a Selenou Hiemsovou.	☐	☐

max. 3 body

20 Vypište ze <u>třetí části</u> TEXTU 1 tři podstatná jména, která jsou v textu užita ve 3. pádě.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

1 bod

21 Tvrzení: Od doby, kdy Alžběta na určité stránce černé knihy viděla jediné stříbrné písmeno, do doby, kdy na téže stránce spatřila napsané KLÍ, uběhlo *****.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*****) ve výše uvedeném tvrzení, aby toto tvrzení odpovídalo TEXTU 1?

A) méně než 24 hodin
B) přesně 24 hodin
C) přesně 48 hodin
D) více než 48 hodin

1 bod

22 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

A) V TEXTU 1 jsou podtrženy dvě věty typu A.
B) V TEXTU 1 jsou podtrženy dvě věty typu B.
C) V druhé části TEXTU 1 je podtržena věta typu A, ve třetí části TEXTU 1 je podtržena věta typu B.
D) V druhé části TEXTU 1 je podtržena věta typu B, ve třetí části TEXTU 1 je podtržena věta typu A.

max. 2 body

23 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (A), nebo ne (N).

(Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně.)

		A	**N**
23.1	Slovo *zčistajasna* má v textu význam *náhle, nenadále*.	☐	☐
23.2	Slovo *dolehnout* má v textu význam *nepříznivě zasáhnout*.	☐	☐
23.3	Slovo *odbýt* má v textu význam *ledabyle něco provést*.	☐	☐
23.4	Slovo *málem* má v textu význam *skoro, téměř*.	☐	☐

---

1 bod

24 Která z následujících vět NENÍ zapsána pravopisně správně?

A) Zajíci se schovávali za trsy trávy.
B) Husy se pásly na hrázi mezi rybníky.
C) Divoké včely bzučely v kvetoucím jetely.
D) Vyhladovělí psi se blížili k lidským obydlím.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Jako děti jste jistě trávili čas na prolézačkách a měli rádi hru na babu. V roce 2014 **propojení** těchto dvou aktivit vznikl nový sport – Chase Tag. Netradiční sport vzbudil takový zájem, že se již o dva roky později konalo první mistrovství světa. Dnes se Chase Tag hraje v šesti různých **variantách**.

Mezi **nejzajímavější** patří hra Chase-Off, jejíž podstatou jsou souboje (duely). Na hřiště s překážkami vyšle každé ze dvou soupeřících družstev jednoho hráče: útočník se snaží dát honěnému babu (tj. dotknout se ho), honěný se před ním snaží utéct. Babu lze dát na **jakoukoli** část soupeřova těla, ovšem výhradně dotekem ruky. Body se přidělují pouze za vítězství v duelu, a to podle principu 1 vyhraný duel = 1 bod. Útočník zvítězí, pokud dá svému protihráči v duelu babu do 20 sekund. Když to v daném limitu nestihne, bod získává honěný. Po skončení duelu poražený hráč opouští hřiště a následujícího duelu se neúčastní, vítěz zůstává na hřišti v roli honěného. ***** Při jednom zápasu v Chase-Off se uskuteční celkem 16 duelů, celý zápas vyhrává družstvo s více body.

Chase Tag nabízí atraktivní podívanou plnou vzrušujících momentů. Není tedy divu, že videa z některých zápasů mají na YouTube až 11 milionů zhlédnutí.

(*www.idnes.cz; www.lidovky.cz, upraveno*)

max. 2 body

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
25.1	Při jednom zápasu v Chase-Off může jedno družstvo získat maximálně 16 bodů.	☐	☐
25.2	Mistrovství světa ve sportu zvaném Chase Tag se koná pravidelně jednou za dva roky.	☐	☐
25.3	Chase Tag je divácky natolik atraktivní sport, že každý zápas zhlédne na YouTube kolem 11 milionů lidí.	☐	☐
25.4	Útočník, který se v duelu hry Chase-Off do 20 sekund rukou dotkne nohy svého protihráče v tomto duelu, získá bod.	☐	☐

1 bod

26 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

A) Vítězné družstvo nechává na pozici útočníka svého hráče z předchozího duelu.

B) Poražené družstvo nechává na pozici útočníka svého hráče z předchozího duelu.

C) Na pozici útočníka pak nastupuje hráč z družstva, které v předchozím duelu zvítězilo.

D) Na pozici útočníka pak nastupuje hráč z družstva, které v předchozím duelu prohrálo.

1 bod

27 Ve které z následujících možností je uvedena vhodná náhrada za chybně užitý tvar slova?

(Posuzované tvary jsou ve výchozím textu vyznačeny tučně.)

A) místo *propojení* má být *propojením*

B) místo *variantách* má být *variant*

C) místo *nejzajímavější* má být *nejzajímavějšími*

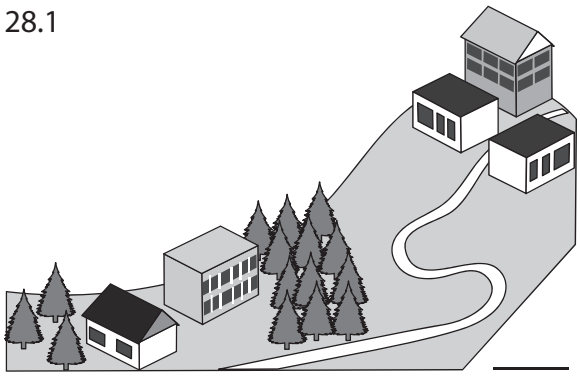
D) místo *jakoukoli* má být *jakákoli*

max. 4 body

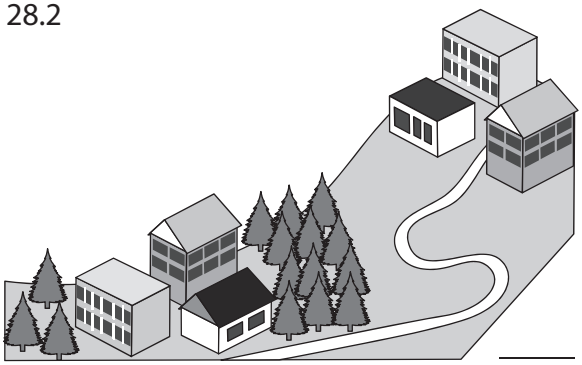
28 Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

28.1

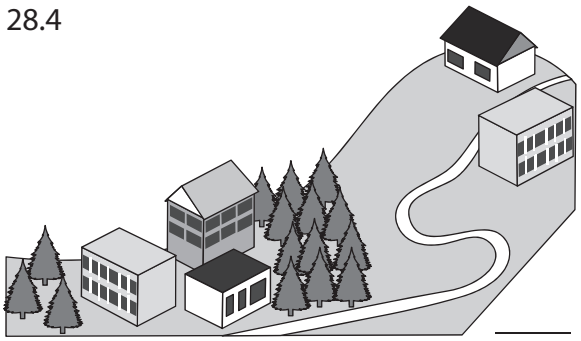
28.2

28.3

28.4

A) Celkový počet domů je lichý. Patrových domů je méně než přízemních. Většina domů mezi stromy má sedlovou střechu.

B) Celkový počet domů s plochou střechou je lichý. Přízemních domů je méně než patrových. Většina všech domů je na kopci.

C) Celkový počet přízemních domů je sudý. Většina všech domů je patrových. Mezi stromy se nachází více než jeden dům se sedlovou střechou.

D) Na kopci se nachází více než jeden dům s plochou střechou. Celkový počet patrových domů je sudý. Mezi stromy se nachází méně domů než na kopci.

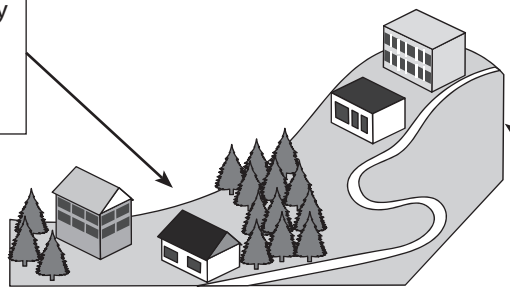
E) Mezi stromy je více patrových domů než přízemních. Na kopci je lichý počet domů s plochou střechou. Celkový počet domů se sedlovou střechou je sudý.

F) Domů se sedlovou střechou je méně než domů s plochou střechou. Mezi stromy je více patrových domů než na kopci. Celkový počet domů na kopci je lichý.

Vysvětlivky:

Na obrázku jsou čtyři domy.

Mezi stromy jsou dva domy se sedlovou střechou: ten blíž cestě je přízemní, ten druhý je patrový.

Na kopci jsou dva domy s plochou střechou: ten blíž stromům je přízemní, ten druhý je patrový.

ZKONTROLUJTE, ZDA JSTE DO ZÁZNAMOVÉHO ARCHU UVEDL/A VŠECHNY ODPOVĚDI.

JEDNOTNÁ PŘIJÍMACÍ ZKOUŠKA 2023

KLÍČ SPRÁVNÝCH ŘEŠENÍ

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5A

KÓD TESTU: C5PAD23C0T01

Počet úloh	Celkem	Uzavřených	Otevřených
	28	**22**	**6**

Úloha	Správné řešení	Body
1	A	**1**
2	B	**1**
3	B	**1**
4	B	**1**
5		**max. 2 body**
5.1	ANO	4 podúlohy 2 b.
5.2	NE	3 podúlohy 1 b.
5.3	NE	2 a méně podúloh 0 b.
5.4	ANO	
6		**max. 3 body**
6.1	E	1 b.
6.2	B	1 b.
6.3	D	1 b.
7		**max. 2 body**
7.1	podmět: **kousky**; přísudek: **se objeví**	1 b.
7.2	podmět: **deště (a) záplavy**; přísudek: **zničily**	1 b.
	ZSD musí být správně rozdělena na podmětovou a přísudkovou část a zapsána pravopisně správně.	
8		**max. 2 body**
8.1	NE	4 podúlohy 2 b.
8.2	NE	3 podúlohy 1 b.
8.3	NE	2 a méně podúloh 0 b.
8.4	NE	
9	D	**1**
10	B	**1**
11	A	**1**
12	C	**1**
13	A	**1**
14	např. **Navštívili jsme sousední stát.** Věta musí obsahovat bezchybně zapsané slovo *stát* a musí splňovat tyto podmínky: **a)** výraz *stát* je jiným SD než ve VT; **b)** věta obsahuje přísudek; **c)** věta je gramaticky správná; **d)** věta je smysluplná; **e)** věta je pravopisně správná; **f)** věta obsahuje 4 slova. Věta, která splňovala podmínky **a)–c)**, ale obsahovala 1 chybu (např. pravopisnou), byla hodnocena 1 bodem. V ostatních případech bylo přiděleno 0 bodů.	**max. 2 body** 0 chyb 2 b. 1 chyba 1 b. 2 a více chyb 0 b.
15		**3**
První část	C	
Druhá část	E	
Třetí část	B	
Čtvrtá část	D	
Pátá část	A	
Šestá část	F	
	Body lze získat pouze v případě, že všechny části textu jsou seřazeny správně. V ostatních případech bylo přiděleno 0 bodů.	

16		**max. 2 body**
16.1	např. **Až skončí trénink**, půjdeme do parku.	1 b.
16.2	např. Rozhodl jsem se **napsat román**.	1 b.
17	**čistota, důsledek, plavání** Za chybu je považováno: **a)** nenalezení hledaného slova; **b)** zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy. Příklad hodnocení: **čistota**, **otužilec**, **důsledek** → 1 bod (1 slovo nenalezeno, 1 slovo neodpovídá zadání = 2 chyby)	**max. 3 body** 0 chyb 3 b. 1 chyba 2 b. 2 chyby 1 b. 3 a více chyb 0 b.
18	**vyzvídat, nerozuměl, autogramy, nejúžasnější** Za chybu je považováno: **a)** nenalezení hledaného slova; **b)** zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy. Příklad hodnocení: **nerozuměl**, **tajemně**, **autogramy** → 1 bod (2 slova nenalezena, 1 slovo neodpovídá zadání = 3 chyby)	**max. 4 body** 0 chyb 4 b. 1 chyba 3 b. 2 chyby 2 b. 3 chyby 1 b. 4 a více chyb 0 b.
19		**max. 2 body**
19.1	NE	4 podúlohy 2 b.
19.2	NE	3 podúlohy 1 b.
19.3	NE	2 a méně podúloh 0 b.
19.4	ANO	
20	**kukátku, plánu, náhodě** Za chybu je považováno: **a)** nenalezení hledaného slova; **b)** zápis jakéhokoli slova, které nevyhovuje zadání úlohy. Příklad hodnocení: **kukátku**, **knihovny** → 0 bodů (2 slova nenalezena, 1 slovo neodpovídá zadání = 3 chyby)	**max. 3 body** 0 chyb 3 b. 1 chyba 2 b. 2 chyby 1 b. 3 a více chyb 0 b.
21	D	**1**
22	C	**1**
23		**max. 2 body**
23.1	ANO	4 podúlohy 2 b.
23.2	NE	3 podúlohy 1 b.
23.3	NE	2 a méně podúloh 0 b.
23.4	ANO	
24	C	**1**
25		**max. 2 body**
25.1	ANO	4 podúlohy 2 b.
25.2	NE	3 podúlohy 1 b.
25.3	NE	2 a méně podúloh 0 b.
25.4	ANO	
26	D	**1**
27	A	**1**
28		**max. 4 body**
28.1	D	1 b.
28.2	C	1 b.
28.3	A	1 b.
28.4	E	1 b.
CELKEM		**50 bodů**

Vzhledem k vysoké variabilitě možných žákovských odpovědí na otevřené úlohy neobsahuje tento klíč všechny akceptovatelné odpovědi.

© Centrum pro zjišťování výsledků vzdělávání (CZVV), 2023

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5

C5PAD23C0T01

DIDAKTICKÝ TEST

Počet úloh: 28

Maximální bodové hodnocení: 50 bodů

Povolené pomůcky: psací potřeby

Tento dokument obsahuje zdůvodnění správných řešení jednotlivých úloh didaktického testu.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 1–3

Hloupé holky netopýry
mají často za upíry
a hraběte Drákulu
za hodného bambulu.

Ale to se strašně pletou!
Tamhleten stín za roletou,
to je **upír** Drákula!

Jak to žádá tradice –
navoněný levandulí
už se chystá za Vendulí
Novákovou z 3. C.

Nakroutí si zplihlé kníry,
vyděsí dva netopýry
a pak nechá za vraty
hrad i celé Karpaty.

Letí v plášti mezi mraky,
cení zuby – **upířáky**
a ve svitu měsíce
navoněný levandulí
skočí oknem za Vendulí
Novákovou z 3. C.

Jenže neví Drákula,
jak chytrá je Vendula!

Ta, než vleze pod deku,
schroupá kilo česneku.
Ví, že platí na upíry
jen česnek či prošlé sýry,
že ta vůně (pardon, smrad)
zažene je do Karpat.

Proto jezte česnek denně,
ať Drákula zaručeně
ze své hradní světnice
navoněný levandulí
nevrátí se za Vendulí
Novákovou z 3. C.

(*P. Šrut, Hrabě Drákula a Nováková z 3. C, upraveno*)

1 bod

1 **Které z následujících tvrzení odpovídá výchozímu textu?**

A) Vendula Nováková si je vědoma toho, že upíry zapudí kromě česneku i prošlé sýry.

B) Před setkáním s hrabětem Drákulou považovala Vendula Nováková upíry za dobráky.

C) Na noční výpravu za Vendulou Novákovou se hrabě Drákula vydal v doprovodu dvou netopýrů.

D) Hrabě Drákula se vždy za úplňku navoní levandulí, aby svým zápachem nevaroval vyhlédnutou oběť.

Zdůvodnění

Pravdivost tvrzení uvedeného v možnosti A) dokládá pasáž, která je ve výchozím textu vyznačena barevně.

1 bod

2 **Které z následujících tvrzení o slovech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?**

A) Jde o slova příbuzná s totožným významem: slovo *upír* v textu označuje totéž co slovo *upířák*.

B) Jde o slova příbuzná s různým významem: slovo *upír* v textu označuje něco jiného než slovo *upířák*.

C) Tato slova nejsou příbuzná, mají však totožný význam: slovo *upír* v textu označuje totéž co slovo *upířák*.

D) Tato slova nejsou příbuzná, zároveň mají i různý význam: slovo *upír* v textu označuje něco jiného než slovo *upířák*.

Zdůvodnění

Slovo *upířák* je odvozeno příponou *-ák* od slova *upír*: obě slova mají stejný kořen, jsou tedy příbuzná. Slovem *upířáky* jsou v textu označeny zuby *upíra* (tj. nadpřirozené bytosti, která saje krev), tato slova tedy mají různý význam.

1 bod

3 Která z následujících možností nejlépe vystihuje výchozí text?

A) Tento text, jehož cílem je zejména pobavit čtenáře, je próza.
B) Tento text, jehož cílem je zejména pobavit čtenáře, je poezie.
C) Jde o prózu, která nikoho nepobaví, ale naopak každého čtenáře vystraší.
D) Jde o poezii, která nikoho nepobaví, ale naopak každého čtenáře vystraší.

Zdůvodnění

Výchozí text je psán ve verších, jde tedy o poezii, a nikoliv o prózu (tj. neveršovaný text). Přestože v textu vystupuje upír, cílem textu je zejména pobavit čtenáře: příhoda je líčena s nadsázkou a humorem, což potvrzují např. pasáže *Hloupé holky netopýry / mají často za upíry / a hraběte Drákulu / za hodného bambulu*; *Ví, že platí na upíry / jen česnek či prošlé sýry / že ta vůně (pardon, smrad) / zažene je do Karpat*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 4

Petr se Janě před celou třídou posmíval, že má nemoderní mobil a nosí hnusné oblečení, a pak se divil, když mu řekla, že se chová jako blbec. Zkrátka *****.

1 bod

4 Která z následujících možností obsahuje ustálené slovní spojení vystihující situaci ve výchozím textu, a patří tedy na vynechané místo (*****) v textu?

A) na děravý pytel nová záplata
B) na hrubý pytel hrubá záplata
C) na hrubý pytel jemná záplata
D) na děravý pytel děravá záplata

Zdůvodnění

Petr se k Janě choval nevybíravě a slovně ji napadal, Jana se k němu poté zachovala podobným způsobem. Tuto situaci vystihuje ustálené slovní spojení *na hrubý pytel hrubá záplata*, které vyjadřuje, že nevhodné nebo nezdvořilé chování má za následek obdobný postoj ze strany napadaného.

---

max. 2 body

5 Rozhodněte o každé z následujících vět, zda je zapsána pravopisně správně (A), nebo ne (N).

		A	N
5.1	Spoluviníka toho zločinného spiknutí zřejmě nikdo neodhalí.	☒	☐
5.2	Vjezd do areálu výstaviště se nachází hned za kameným mostem.	☐	☒
5.3	V tomto patře jsou kanceláře s výhledem do ulice a nezbitné zázemí.	☐	☒
5.4	Své úspory vynaložil na vybudování záchranné stanice pro zvířata v nouzi.	☒	☐

Zdůvodnění

- Přídavné jméno *kamenný* je odvozeno od podstatného jména *kámen* příponou *-ný*.
- Přídavné jméno *nezbytný* je příbuzné se slovem *zbýt*, které je odvozeno od vyjmenovaného slova *být*.

max. 3 body

6 Přiřaďte k jednotlivým souvětím (6.1–6.3) odpovídající tvrzení (A–E).

(Žádnou možnost z nabídky A–E nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

6.1 Jeho bývalí spolužáci, který pozval na oslavu, dorazej až za hodinu. _____

6.2 Měli byste přijet k nám na chalupu, s rodičema se na vás moc těšíme. _____

6.3 Žádný vozidlo se k nim nedostalo, cesta totiž byla v obouch směrech zavřená. _____

A) V nespisovném tvaru je užito pouze první podtržené slovo.

B) V nespisovném tvaru je užito pouze třetí podtržené slovo.

C) V nespisovném tvaru jsou užita celkem dvě podtržená slova, a to první a druhé.

D) V nespisovném tvaru jsou užita celkem dvě podtržená slova, a to první a třetí.

E) V nespisovném tvaru jsou užita celkem dvě podtržená slova, a to druhé a třetí.

Řešení a zdůvodnění

6.1 E)

V nespisovném tvaru je užito jednak slovo *který* (spisovně by bylo *které*), jednak slovo *dorazej* (spisovně by bylo *dorazí*).

6.2 B)

V nespisovném tvaru je užito pouze slovo *rodičema* (spisovně by bylo *rodiči*).

6.3 D)

V nespisovném tvaru je užito jednak slovo *žádný* (spisovně by bylo *žádné*), jednak slovo *obouch* (spisovně by bylo *obou*).

Žádnému z uvedených souvětí neodpovídá ani tvrzení A), ani tvrzení C).

---

max. 2 body

7 Vypište z každé z následujících vět (7.1 a 7.2) základní skladební dvojici.

(Základní skladební dvojice musí být zapsány pravopisně správně.)

7.1 Mezi zdánlivě obyčejnými předměty se při troše štěstí objeví i vzácné kousky.

7.2 Loňské silné deště a s nimi související záplavy zničily většinu zemědělské úrody.

Řešení

7.1 podmět – **kousky**; přísudek – **se objeví**

7.2 podmět – **deště** (**a**) **záplavy**; přísudek – **zničily**

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 8–12

Vážky patří k nejnápadnějším zástupcům hmyzu v okolí vod nejen kvůli své velikosti, ale především kvůli své křehké kráse. Na Zemi se objevily v závěrečné fázi prvohor, a to zhruba před 300 miliony let. Jako jedni z prvních živočichů opustily vodní prostředí, dodnes jsou však na něm závislé – voda je pro jejich vývoj nepostradatelná.

Dospělé vážky jsou krásně zbarvené, mají štíhlé protáhlé tělo a dva páry křídel (největší rozpětí křídel je kolem 19 cm). Jejich schopnosti je řadí k nejdokonalejším letcům z hmyzí říše. Umí letět kolmo nahoru i dolů a na krátkou vzdálenost dovedou vyvinout rychlost větší, než kdy během závodů zvládl nejrychlejší muž světa Usain Bolt.

Vážky mají dvě velké složené oči (složené oko je tvořeno tisíci maličkých očeček), pomocí **nichž** si jako mozaiku skládají obraz toho, co vidí. Zrak je pro ně důležitým smyslem: nevidí sice příliš ostře, zato mají velké zorné pole a ve své blízkosti ZACHYTÍ sebemenší pohyb. Jsou to predátoři, tedy živočichové živící se dravým způsobem: kořist, jíž je v případě dospělých vážek létající hmyz, uloví a sežerou. Vážky nelítostně pronásledují svou oběť, zpravidla ji dostihnou za pár sekund. Polapený hmyz poté nohama přitáhnou rovnou ke kusadlům.

Vážkám se kdysi dávaly různé přezdívky – třeba Evropané **je** nazývali ďáblovými létajícími jehlami a strašili jimi zlobivé děti. Asie naopak ve vážkách vždy viděla symbol krásy, štěstí a odvahy. Například ve Vietnamu je vážka tradičně spojována s úspěchem a její dokonale vyvážené modely si mohou turisté zakoupit v mnoha zdejších obchodech se suvenýry.

(*www.national-geographic.cz; www.abicko.cz, upraveno*)

max. 2 body

8 **Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).**

		A	N
8.1	Maximální délka jednoho křídla dospělé vážky je 19 cm.	☐	☒
8.2	Závěrečná fáze prvohor trvala na Zemi přibližně 300 milionů let.	☐	☒
8.3	Predátoři jsou živočichové, kteří se živí výhradně lovem létajícího hmyzu.	☐	☒
8.4	Ve Vietnamu se vážky tradičně loví za účelem jejich prodeje v obchodech.	☐	☒

Zdůvodnění

Nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

1 bod

9 **Které z následujících tvrzení je pravdivé?**

(Tvar *zachytí* je ve výchozím textu zapsán velkými písmeny.)

A) Tvar *zachytí* je jak ve výchozím textu, tak v jakémkoli jiném textu vždy tvarem množného čísla.

B) Tvar *zachytí* je jak ve výchozím textu, tak v jakémkoli jiném textu vždy tvarem jednotného čísla.

C) Tvar *zachytí* je ve výchozím textu tvarem jednotného čísla, ale v jiném textu může být tvarem množného čísla.

D) Tvar *zachytí* je ve výchozím textu tvarem množného čísla, ale v jiném textu může být tvarem jednotného čísla.

Zdůvodnění

Tvar *zachytí* je ve výchozím textu tvarem 3. osoby množného čísla – slovo *zachytí* se zde vztahuje k podstatnému jménu *vážky*, které se nachází v předchozím souvětí. V jiném textu tvar *zachytí* může být i tvarem 3. osoby jednotného čísla (např. ve větě *Vycvičený pes zachytí téměř každou stopu*.).

1 bod

10 Které z následujících tvrzení je pravdivé?

(Posuzovaná slova jsou ve výchozím textu podtržena.)

A) Slovo *krokem* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *během*.

B) Slovo *nedoženou* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *dostihnou*.

C) Slovo *křivou* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *rovnou*.

D) Slovo *nebojácnosti* by ve výchozím textu mělo opačný význam, než má v textu slovo *odvahy*.

Zdůvodnění

Slovo *dostihnou*, které je v textu užito ve významu *dohoní, doženou*, a slovo *nedoženou* mají opačný význam. Dvojice slov uvedené v možnostech A), C), D) opačný význam nemají:

- slovo *během* je v textu užito ve významu *v průběhu určitého časového úseku* × slovo *krokem* má význam *pozvolna*, *rychlostí pomalé chůze*;
- slovo *rovnou* je v textu užito ve významu *přímo* × slovo *křivou* má význam *ohnutou, pokroucenou*;
- slovo *odvaha* je v textu užito ve významu *smělost, statečnost, neohroženost* a je synonymem slova *nebojácnost*.

1 bod

11 Které z následujících tvrzení o zájmenech tučně vyznačených ve výchozím textu je pravdivé?

A) Podstatné jméno *vážka* je zastupováno pouze zájmenem *je*.

B) Podstatné jméno *vážka* je zastupováno pouze zájmenem *nichž*.

C) Podstatné jméno *vážka* je zastupováno jak zájmenem *nichž*, tak zájmenem *je*.

D) Podstatné jméno *vážka* není zastupováno ani zájmenem *nichž*, ani zájmenem *je*.

Zdůvodnění

Zájmenem *nichž* je v textu zastupováno podstatné jméno *oko*: *Vážky mají dvě velké složené oči (složené oko je tvořeno tisíci maličkých oček), pomocí očí si jako mozaiku skládají obraz toho, co vidí.* Zájmenem *je* je zastupováno podstatné jméno *vážka*: *Vážkám se kdysi dávaly různé přezdívky – třeba Evropané vážky nazývali ďáblovými létajícími jehlami a strašili jimi zlobivé děti.*

1 bod

12 Ve které z následujících možností je významový vztah mezi slovy nejpodobnější vztahu mezi slovy ZRAK – SMYSL?

(Slova *zrak* a *smysl* posuzujte ve významu, který mají v úseku *zrak je pro ně důležitým smyslem*. Správná je pouze možnost, v níž pořadí slov odpovídá pořadí *zrak – smysl*.)

A) žár – oheň
B) stopky – čas
C) voda – kapalina
D) závaží – hmotnost

Zdůvodnění

V možnosti C) je významový vztah mezi slovy nejpodobnější vztahu v zadané dvojici slov: v každé z těchto dvojic je první slovo významově podřazené druhému slovu (*zrak* je jedním ze *smyslů*, *voda* je jednou z *kapalin*).

Možnosti A), B) a D) nesplňují podmínky uvedené v zadání:

- slova *žár* a *oheň* spolu sice významově souvisejí (po založení ohně vzniká žár, tedy vysoká teplota), není však mezi nimi vztah podřazenosti a nadřazenosti;
- slova *stopky* a *čas* spolu sice významově souvisejí (stopky jsou přístroj používaný k měření času), není však mezi nimi vztah podřazenosti a nadřazenosti;
- slova *závaží* a *hmotnost* spolu sice významově souvisejí (závaží je předmět používaný při měření hmotnosti), není však mezi nimi vztah podřazenosti a nadřazenosti.

---

1 bod

13 Která z následujících vět je zapsána pravopisně správně?

A) Výměnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.
B) Výměnnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.
C) Výmněnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.
D) Výmněnnou zámku na dveřích se chránila proti zlodějům.

Zdůvodnění

Slovo *výměnou* je v dané větě tvarem podstatného jméno *výměna*, které je příbuzné se slovesem *měnit*.

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 14

V takové situaci musíme stát při sobě.

max. 2 body

14 Napište smysluplnou větu o <u>čtyřech</u> slovech, v níž výraz STÁT bude jednoznačně jiným slovním druhem než ve výchozím textu.

Vzniklá věta musí obsahovat tvar *stát*, musí být gramaticky i pravopisně správná a musí obsahovat přísudek. Výraz *stát* nesmí být použit jako vlastní jméno.

Řešení a zdůvodnění

Výraz *stát* je ve výchozím textu slovesem, ve vzniklé větě tedy musí být tento výraz použit jako podstatné jméno *stát* ve tvaru 1./4. pádu čísla jednotného, např. *Ten malý stát neznám.*

3 body

15 Uspořádejte jednotlivé části textu (A–F) tak, aby na sebe navazovaly.

A) „Myslel jsem, že budeš mít radost," podrážděně poznamenal táta a strčil bankovky do kapsy. „Kdo je ten doktor Fišer?" ozval jsem se.

B) „Který? Ten, co bydlí tamhle?" zeptala se máma a pohodila hlavou směrem ke kopci. „Ano, doktor Fišer," přitakal táta a dodal, „je to ovšem pouhá záloha."

C) Máma přijela domů po páté. Jen co se objevila v kuchyni, vyhrkla na tátu: „Co ti je?" Táta mlčky z kapsy vylovil balíček peněz a položil ho na stůl.

D) „Cože? Jaká záloha?" vyjekla máma. „Na rekonstrukci tělocvičny," řekl táta. Máma ale byla nedůvěřivá: „Odkdy se platí taková suma v hotovosti?"

E) „Co to je?" divila se máma a postavila tašky s nákupem na kuchyňskou linku. „Ohodnocení za poctivou práci," vysvětloval táta, „konečně mi aspoň nějaký zákazník zaplatil."

F) „Majitel toho záhadného domu na kopci. Maminka si myslí, že je to šílenec, protože se s nikým nebaví. A to, že mi dal takové peníze na ruku, ji v tom jen utvrdilo," odpověděl mi táta. Máma vrhla na tátu rozzuřený pohled.

(*P. Braunová, Dům doktora Fišera, upraveno*)

Řešení

První část: C)

Druhá část: E)

Třetí část: B)

Čtvrtá část: D)

Pátá část: A)

Šestá část: F)

C) Máma přijela domů po páté. Jen co se objevila v kuchyni, vyhrkla na tátu: „Co ti je?" Táta mlčky z kapsy vylovil balíček peněz a položil ho na stůl. **E)** „Co to je?" divila se máma a postavila tašky s nákupem na kuchyňskou linku. „Ohodnocení za poctivou práci," vysvětloval táta, „konečně mi aspoň nějaký zákazník zaplatil." **B)** „Který? Ten, co bydlí tamhle?" zeptala se máma a pohodila hlavou směrem ke kopci. „Ano, doktor Fišer," přitakal táta a dodal, „je to ovšem pouhá záloha." **D)** „Cože? Jaká záloha?" vyjekla máma. „Na rekonstrukci tělocvičny," řekl táta. Máma ale byla nedůvěřivá: „Odkdy se platí taková suma v hotovosti?" **A)** „Myslel jsem, že budeš mít radost," podrážděně poznamenal táta a strčil bankovky do kapsy. „Kdo je ten doktor Fišer?" ozval jsem se. **F)** „Majitel toho záhadného domu na kopci. Maminka si myslí, že je to šílenec, protože se s nikým nebaví. A to, že mi dal takové peníze na ruku, ji v tom jen utvrdilo," odpověděl mi táta. Máma vrhla na tátu rozzuřený pohled.

max. 2 body

16

16.1 Po tréninku půjdeme do parku.

Úsek podtržený ve výše uvedené větě jednoduché upravte tak, aby z věty vzniklo gramaticky správné souvětí obsahující dvě věty. Význam původní věty musí zůstat zachován.

16.2 Rozhodl jsem se, že napíšu román.

Úsek podtržený ve výše uvedeném souvětí upravte tak, aby ze souvětí vznikla gramaticky správná věta jednoduchá. Význam původního souvětí musí zůstat zachován.

Řešení

16.1 – např. Až skončí trénink, půjdeme do parku.

16.2 – např. Rozhodl jsem se napsat román.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOZE 17

TEXT 1

ves	skluzavka	planeta
otužilec	věšák	náměstí
příručka	důsledek	hlupák
mýtina	knihkupectví	plavání
čistota	ložnice	kapesník

TEXT 2

Podstatná jména konkrétní označují osoby, zvířata, věci a místa (*slaboch, hmyz, stůl, pohoří* aj.).

Podstatná jména abstraktní označují např. vlastnosti, pocity, děje, stavy a vztahy (*trpělivost*, *smutek, stárnutí, bdělost, podmínka* aj.).

max. 3 body

17 **Vypište z TEXTU 1 tři podstatná jména abstraktní.**

Úlohu řešte na základě definic uvedených v TEXTU 2.

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

Řešení

čistota, důsledek, plavání

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOZE 18

Jelikož je Martin už od dětství vášnivý hokejový fanoušek, tatínek mu k narozeninám přichystal překvapení: koupil vstupenky na mezinárodní utkání. Martin se celý měsíc snažil vyzvýdat, jaký dárek dostane, rodiče se ale tvářili tajemně.

Konečně nastal ten dlouho očekávaný den. Po nástupu do tramvaje byl Martin přesvědčený, že jedou na obvyklou večeři do jeho oblíbené restaurace. Podezření začal mít až ve chvíli, kdy nevystoupili na známé zastávce, ale pokračovali do centra. Po příjezdu ke stadionu se Martin nevěřícně rozhlížel kolem sebe. Zástupy lidí se valily k hlavní bráně, čeština se tu mísila s jakýmsi cizím jazykem, kterému nerozumněl.

Utkání bylo nesmírně napínavé a atmosféra nadchla všechny přítomné. Pomyslnou třešničkou na dortu byla možnost získat od hráčů autogrami. Byl to ten nejůžasnější narozeninový dárek.

max. 4 body

18 Najděte ve výchozím textu čtyři slova, která jsou zapsána s pravopisnou chybou, a napište je PRAVOPISNĚ SPRÁVNĚ.

Podtržené výrazy jsou zapsány správně.

Slova zapište bezchybně ve stejném tvaru, ve kterém jsou užita v textu. Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného slova, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

Zdůvodnění

- Sloveso *vyzvídat* je příbuzné se slovesem *dozvídat se*, které nepatří mezi vyjmenovaná slova ani není příbuzné s žádným z vyjmenovaných slov.
- Sloveso *nerozumět* (on *nerozumí*) je odvozeno od slovesa *rozumět*.
- Podstatné jméno *autogram* se skloňuje podle vzoru *hrad* (hrady – *autogramy*).
- Přídavné jméno *nejúžasnější* je odvozeno od přídavného jména *úžasný*. Jestliže základové slovo začíná na písmeno *ú*, píše se toto písmeno také po předponě.

VÝCHOZÍ TEXTY K ÚLOHÁM 19–23

TEXT 1

(**1**) Chyběla hodina do půlnoci a obě děti napjatě čekaly v pokoji 213. Alžběta se dívala do kukátka, zatímco Freddy listoval v černé knize. **Zčistajasna** ho něco napadlo: „Hele, není zvláštní, že kniha o šifrách zmiňuje i klíče, které odemykají jakési tajemství?“

Alžbětě se vybavila podivná písmena, která pro ni zůstávala hádankou, a tak požádala Freddyho: „Najdi tu stránku s těmi dvěma stříbrnými písmeny. Co asi znamenají?“

„Nevím, o čem mluvíš,“ odpověděl Freddy.

(**2**) „Ukážu ti to,“ řekla a natáhla se pro černou knihu. Jakmile do ní nahlédla, nevěřila svým očím. Uprostřed stránky totiž nyní bylo KLÍ. Alžběta zbledla: „Koukni na to stříbrně napsané KLÍ! Včera tady bylo jenom KL a předevčírem dopoledne jsem tady viděla jen jedno stříbrné písmeno.“

Freddy ale zavrtěl hlavou. „Nic stříbrného tu není. Já vidím jen rok a jméno autora.“

„Možná se musíš na ta písmena dívat z určitého úhlu!“

Freddy stránku pozorně zkoumal, nakonec ale pokrčil rameny: „Pořád nic.“

(**3**) Najednou do pokoje **dolehly** kroky z chodby. Alžběta se vrátila ke kukátku. „Už jde Norbridge,“ špitla. Chvilku přemýšlela a pak řekla: „Počkáme deset minut a vyrazíme za ním do knihovny.“

„Víš, už si nejsem jistý, že ho chci špehovat,“ zaváhal Freddy.

Alžběta se ale nedala **odbýt**: „Máme spolu dohodu. Tak pojď!“

Zakrátko se ocitli v chodbě, na jejímž konci byla knihovna. Freddy zašeptal: „Vážně si myslím, že bychom se měli vrátit.“

„Nebuď strašpytel a důvěřuj našemu plánu. Nic jsme přece neponechali náhodě,“ řekla Alžběta, zastavila se přede dveřmi vedoucími do knihovny a vzala za kliku.

(**4**) Vtom se ozval tichý hlas: „Půlnoc – to je tedy dost zvláštní doba na návštěvu knihovny!“ Alžběta leknutím **málem** zaječela. Přímo za ní stála Selena Hiemsová.

(*B. Guterson, Hotel Winterhouse, upraveno*)

TEXT 2

Součástí souvětí jsou různé věty, např. věty typu A nebo typu B.

Věta typu A je smysluplnou odpovědí na otázku, kterou pokládáme pomocí příslovcí *odkdy, dokdy, kdy*. Příklady: *Bude ho hledat, dokud ho nenajde*. (DOKDY ho bude hledat? → Dokud ho nenajde.); *Když se setmělo, šli spát*. (KDY šli spát? → Když se setmělo.)

Na **větu typu B** se **nelze** zeptat pomocí příslovcí *odkdy, dokdy, kdy*. Tato věta je totiž smysluplnou odpovědí na otázku, kterou pokládáme pomocí zájmen. Příklady: *Přinutil je, aby se usmířili*. (K ČEMU je přinutil? → Aby se usmířili.); *Zda Eva nakonec přijde, vůbec netušil*. (CO vůbec netušil? → Zda Eva nakonec přijde.)

max. 2 body

19 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z TEXTU 1 (A), nebo ne (N).

		A	N
19.1	Alžběta vypočítala, že cesta z pokoje 213 do knihovny trvá přesně deset minut.	☐	☒
19.2	Na rozdíl od Alžběty znal Freddy nejen jméno autora záhadné knihy, ale i rok jeho narození.	☐	☒
19.3	Freddy začal listovat v knize, aby pomocí šifer v ní obsažených vyřešil jednu Alžbětinu hádanku.	☐	☒
19.4	Alespoň chvilku se Alžběta nacházela mezi dveřmi vedoucími do knihovny a Selenou Hiemsovou.	☒	☐

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou v TEXTU 1 vyznačeny příslušnou barvou.

max. 3 body

20 **Vypište ze <u>třetí části</u> TEXTU 1 tři podstatná jména, která jsou v textu užita ve 3. pádě.**

Za chybu je považováno jak neuvedení hledaného podstatného jména, tak zapsání jakéhokoli slova, které neodpovídá zadání.

Řešení

kukátku, plánu, náhodě

1 bod

21 **Tvrzení:** Od doby, kdy Alžběta na určité stránce černé knihy viděla jediné stříbrné písmeno, do doby, kdy na téže stránce spatřila napsané KLÍ, uběhlo *****.

Kterou z následujících možností je nutné doplnit na vynechané místo (*****) ve výše uvedeném tvrzení, aby toto tvrzení odpovídalo TEXTU 1?

A) méně než 24 hodin
B) přesně 24 hodin
C) přesně 48 hodin
D) více než 48 hodin

Zdůvodnění

V TEXTU 1 vystupují dvě děti, Alžběta a Freddy, které se hodinu před půlnocí (tj. ve 23.00) nacházejí v pokoji 213. Děti se spolu baví o černé knize, vzápětí Alžběta spatří na jedné stránce tři stříbrně napsaná písmena (KLÍ). Vysvětluje Freddymu, že včera viděla na téže stránce pouze dvě písmena (KL) a předevčírem dopoledne viděla jen jedno stříbrné písmeno. Od doby, kdy v knize bylo vidět jen K, do doby, kdy v knize bylo vidět KLÍ, uplynulo minimálně zhruba 59 hodin.

1 bod

22 **Které z následujících tvrzení je pravdivé?**

(Úlohu řešte na základě informací uvedených v TEXTU 2.)

A) V TEXTU 1 jsou podtrženy dvě věty typu A.
B) V TEXTU 1 jsou podtrženy dvě věty typu B.
C) V druhé části TEXTU 1 je podtržena věta typu A, ve třetí části TEXTU 1 je podtržena věta typu B.
D) V druhé části TEXTU 1 je podtržena věta typu B, ve třetí části TEXTU 1 je podtržena věta typu A.

Zdůvodnění

Věta podtržená v druhé části TEXTU 1 je smysluplnou odpovědí na otázku, kterou položíme pomocí příslovce *kdy*: KDY nevěřila vlastním očím? → *Jakmile do ní nahlédla*.

Na větu podtrženou ve třetí části TEXTU 1 se pomocí příslovcí *odkdy, dokdy, kdy* zeptat nelze. Tato věta je smysluplnou odpovědí na otázku, kterou položíme pomocí zájmena: CO si vážně myslím? → *že bychom se měli vrátit*.

max. 2 body

23 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda je pravdivé (A), nebo ne (N).

(Posuzovaná slova jsou v TEXTU 1 vyznačena tučně.)

		A	N
23.1	Slovo *zčistajasna* má v textu význam *náhle, nenadále*.	☒	☐
23.2	Slovo *dolehnout* má v textu význam *nepříznivě zasáhnout*.	☐	☒
23.3	Slovo *odbýt* má v textu význam *ledabyle něco provést*.	☐	☒
23.4	Slovo *málem* má v textu význam *skoro, téměř*.	☒	☐

Zdůvodnění

- Slovo *dolehnout* má v textu význam *dostat se někam, proniknout někam* – v tomto významu se používá v souvislosti s nějakým zvukem (v textu to jsou zvuky kroků z chodby).
- Slovo *odbýt* má v textu význam *odmítnout*.

---

1 bod

24 Která z následujících vět NENÍ zapsána pravopisně správně?

A) Zajíci se schovávali za trsy trávy.
B) Husy se pásly na hrázi mezi rybníky.
C) Divoké včely bzučely v kvetoucím jetely.
D) Vyhladovělí psi se blížili k lidským obydlím.

Zdůvodnění

Podstatné jméno *jetel* se skloňuje podle vzoru *stroj* (stroji – *jeteli*).

VÝCHOZÍ TEXT K ÚLOHÁM 25–27

Jako děti jste jistě trávili čas na prolézačkách a měli rádi hru na babu. V roce 2014 **propojení** těchto dvou aktivit vznikl nový sport – Chase Tag. Netradiční sport vzbudil takový zájem, že se již o dva roky později konalo první mistrovství světa. Dnes se Chase Tag hraje v šesti různých **variantách**.

Mezi **nejzajímavější** patří hra Chase-Off, jejíž podstatou jsou souboje (duely). Na hřiště s překážkami vyšle každé ze dvou soupeřících družstev jednoho hráče: útočník se snaží dát honěnému babu (tj. dotknout se ho), honěný se před ním snaží utéct. Babu lze dát na **jakoukoli** část soupeřova těla, ovšem výhradně dotekem ruky. Body se přidělují pouze za vítězství v duelu, a to podle principu 1 vyhraný duel = 1 bod. Útočník zvítězí, pokud dá svému protihráči v duelu babu do 20 sekund. Když to v daném limitu nestihne, bod získává honěný. Po skončení duelu poražený hráč opouští hřiště a následujícího duelu se neúčastní, vítěz zůstává na hřišti v roli honěného. ***** Při jednom zápasu v Chase-Off se uskuteční celkem 16 duelů, celý zápas vyhrává družstvo s více body.

Chase Tag nabízí atraktivní podívanou plnou vzrušujících momentů. Není tedy divu, že videa z některých zápasů mají na YouTube až 11 milionů zhlédnutí.

(*www.idnes.cz; www.lidovky.cz, upraveno*)

max. 2 body

25 Rozhodněte o každém z následujících tvrzení, zda jednoznačně vyplývá z výchozího textu (A), nebo ne (N).

		A	N
25.1	Při jednom zápasu v Chase-Off může jedno družstvo získat maximálně 16 bodů.	☒	☐
25.2	Mistrovství světa ve sportu zvaném Chase Tag se koná pravidelně jednou za dva roky.	☐	☒
25.3	Chase Tag je divácky natolik atraktivní sport, že každý zápas zhlédne na YouTube kolem 11 milionů lidí.	☐	☒
25.4	Útočník, který se v duelu hry Chase-Off do 20 sekund rukou dotkne nohy svého protihráče v tomto duelu, získá bod.	☒	☐

Zdůvodnění

Pravdivost/nepravdivost posuzovaných tvrzení dokládají pasáže, které jsou ve výchozím textu vyznačeny příslušnou barvou.

1 bod

26 Která z následujících možností patří na vynechané místo (*****) ve výchozím textu?

A) Vítězné družstvo nechává na pozici útočníka svého hráče z předchozího duelu.
B) Poražené družstvo nechává na pozici útočníka svého hráče z předchozího duelu.
C) Na pozici útočníka pak nastupuje hráč z družstva, které v předchozím duelu zvítězilo.
(D) Na pozici útočníka pak nastupuje hráč z družstva, které v předchozím duelu prohrálo.

Zdůvodnění

V druhém odstavci výchozího textu jsou popisována pravidla hry zvané Chase-Off: v duelu se spolu utkávají útočník a honěný, každý je z jiného družstva. Ten, který duel vyhraje, zůstane na hřišti a v dalším duelu se z něj stane honěný. Na pozici útočníka tedy musí nastoupit hráč z poraženého družstva, a to ten, který se neúčastnil předchozího duelu.

1 bod

27 Ve které z následujících možností je uvedena vhodná náhrada za chybně užitý tvar slova?

(Posuzované tvary jsou ve výchozím textu vyznačeny tučně.)

(A) místo *propojení* má být *propojením*
B) místo *variantách* má být *variant*
C) místo *nejzajímavější* má být *nejzajímavějšími*
D) místo *jakoukoli* má být *jakákoli*

Zdůvodnění

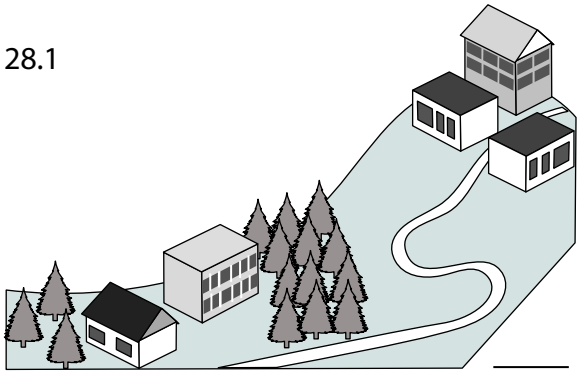
Podstatné jméno *propojení* musí být v textu užito ve tvaru 7. pádu čísla jednotného: ČÍM vznikl nový sport? → propojením dvou aktivit.

max. 4 body

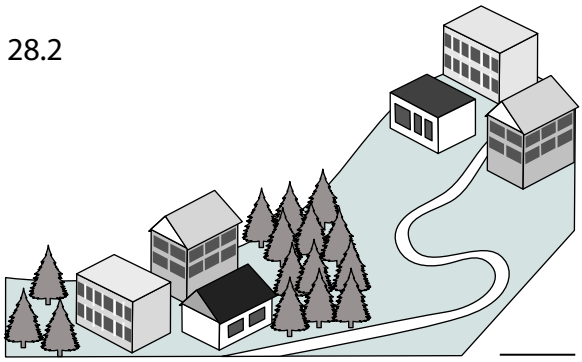
28 Přiřaďte k jednotlivým obrázkům (28.1–28.4) odpovídající popis (A–F).

(Žádnou možnost z nabídky A–F nelze přiřadit víckrát než jednou. Dvě možnosti zbudou a nebudou použity.)

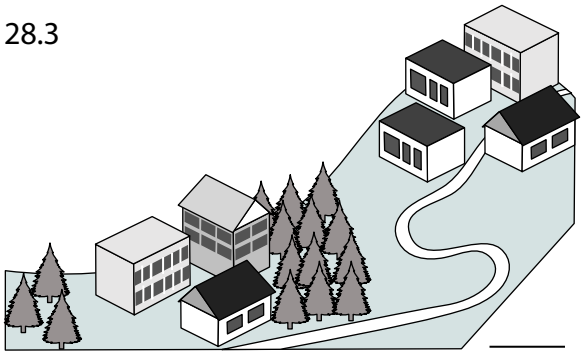
28.1

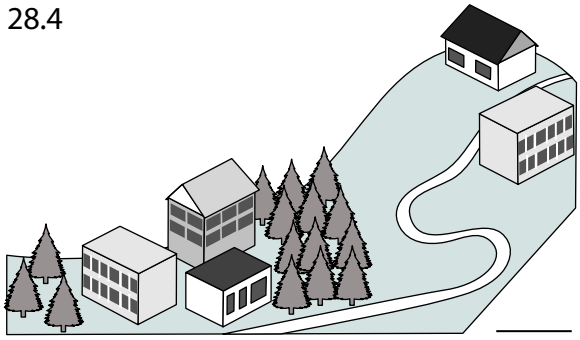
28.2

28.3

28.4

A) Celkový počet domů je lichý. Patrových domů je méně než přízemních. Většina domů mezi stromy má sedlovou střechu.

B) Celkový počet domů s plochou střechou je lichý. Přízemních domů je méně než patrových. Většina všech domů je na kopci.

C) Celkový počet přízemních domů je sudý. Většina všech domů je patrových. Mezi stromy se nachází více než jeden dům se sedlovou střechou.

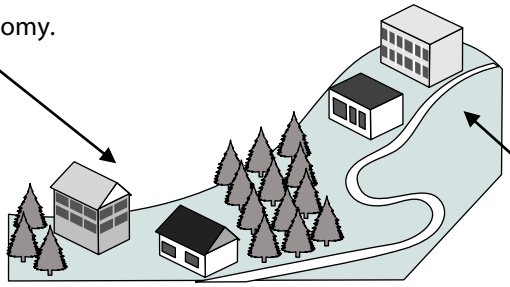
D) Na kopci se nachází více než jeden dům s plochou střechou. Celkový počet patrových domů je sudý. Mezi stromy se nachází méně domů než na kopci.

E) Mezi stromy je více patrových domů než přízemních. Na kopci je lichý počet domů s plochou střechou. Celkový počet domů se sedlovou střechou je sudý.

F) Domů se sedlovou střechou je méně než domů s plochou střechou. Mezi stromy je více patrových domů než na kopci. Celkový počet domů na kopci je lichý.

Vysvětlivky: Na obrázku jsou čtyři domy.

Mezi stromy jsou dva domy se sedlovou střechou: ten blíž cestě je přízemní, ten druhý je patrový.

Na kopci jsou dva domy s plochou střechou: ten blíž stromům je přízemní, ten druhý je patrový.

Řešení

28.1 D)

28.2 C)

28.3 A)

28.4 E)

Žádný z uvedených obrázků neodpovídá ani popisu B), ani popisu F).

Konal(a) zkoušku ☐ Vyloučen(a) ☐ Nepřítomen(na) či nedokončil(a) ☐

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA 5A – 1. ŘÁDNÝ TERMÍN

Jméno a příjmení

DIDAKTICKÝ TEST – STRANA 1–2

	A	B	C	D
1	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	☐	☐
4	☐	☐	☐	☐

5	A	N
5.1	☐	☐
5.2	☐	☐
5.3	☐	☐
5.4	☐	☐

6	A	B	C	D	E
6.1	☐	☐	☐	☐	☐
6.2	☐	☐	☐	☐	☐
6.3	☐	☐	☐	☐	☐

8	A	N
8.1	☐	☐
8.2	☐	☐
8.3	☐	☐
8.4	☐	☐

	A	B	C	D
9	☐	☐	☐	☐
10	☐	☐	☐	☐
11	☐	☐	☐	☐
12	☐	☐	☐	☐
13	☐	☐	☐	☐

7

7.1	podmět:
	přísudek:
7.2	podmět:
	přísudek:

14

15	A	B	C	D	E	F
První část						
Druhá část						
Třetí část						
Čtvrtá část						
Pátá část						
Šestá část						

16

16.1 _____

_____, půjdeme do parku.

16.2 Rozhodl jsem se _____

_____.

17

18

19	A	N
19.1		
19.2		
19.3		
19.4		

20

	A	B	C	D
21				
22				

23	A	N
23.1		
23.2		
23.3		
23.4		

	A	B	C	D
24				

25	A	N
25.1		
25.2		
25.3		
25.4		

	A	B	C	D
26				
27				

28	A	B	C	D	E	F
28.1						
28.2						
28.3						
28.4						